

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

1938684_RegNr_e2-1623-241/2020

<http://www.infolex.lt/tp/1938684>

Civilinė byla Nr. e2-1623-241/2020

Teisminio proceso Nr. 2-58-3-00134-2020-0

Procesinio sprendimo kategorijos: 3.4.3.4; 3.4.4.1

(S)

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

N U T A R T I S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2020 m. spalio 29 d.

Vilnius

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja Danutė Gasiūnienė

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal pareiškėjo uždarnosios akcinės bendrovės „Srava“ direktoriaus R. G. atskirąjį skundą dėl Šiaulių apygardos teismo 2020 m. rugpjūčio 28 d. nutarties civilinėje byloje Nr. eB2-542-883/2020 pagal pareiškėjo uždarnosios akcinės bendrovės „Srava“ direktoriaus R. G. pareiškimą **dėl atsakovės uždarnosios akcinės bendrovės „Srava“ restruktūrizavimo bylos iškėlimo ir restruktūrizavimo plano patvirtinimo**, trečiasis asmuo, nepareiškiantis savarankiškų reikalavimų, akcinė bendrovė SEB bankas.

Teismas

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Pareiškėjas uždarosios akcinės bendrovės (toliau – UAB) „Srava“ direktorius R. G. pateikė teismui pareiškimą prašydamas iškelti UAB „Srava“ restruktūrizavimo bylą, patvirtinti restruktūrizavimo planą, nemokumo administratoriumi skirti UAB „Eksmokumas“.

2. Pareiškėjas nurodė, kad bendrovė įkurta 1993 m., pagrindinė jos veikla buvo prekyba statybine chemija. Po 2012 m. ir 2013 m. bendrovės patalpose kilusių trijų gaisrų, kurių metų sudegė didžioji dalis prekių atsargų, patalpos, dokumentacija, įmonės veikla iš esmės sustojo, nepakako lėšų atstatyti prekių likučių, dėl to sutriko atsiskaitymai su kreditoriais. UAB „Srava“ 2014 m. pradėjo pirmąjį restruktūrizavimo procesą. 2014 m. spalio 28 d. patvirtintame restruktūrizavimo plane buvo numatyti realūs veiklos atkūrimo planai po to, kai bus gautos draudiminės išmokos. Nesant pakankamų prekių likučių ir negavus prekinių kreditų buvo mažinami, o vėliau uždaryti prekybos taškai, iki minimumo sumažintas darbuotojų skaičius ir kiti kaštai. Restruktūrizavimo laikotarpiu pradėti ir tęsiami teisiniai ginčai bandant prisiteisti draudimines išmokas nėra pasibaigę. Užtrukus teisiniams procesams nepavyko įvykdyti įmonės restruktūrizavimo plano ir įmonės restruktūrizavimo byla nutraukta Šiaulių apygardos teismo 2019 m. lapkričio 21 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. B2-23-856/2019.

3. Šiuo metu UAB „Srava“ veikla nėra nutrūkusi, įmonė verčiasi jai priklausančių patalpų nuoma ir yra sudariusi sutartį dėl rinkos priežiūros paslaugų su Latvijos bendrove SIA Rīgas laku un krāsu rūpnīca.

4. 2020 m. balandžio 22 d. UAB „Srava“ visuotinis akcininkų susirinkimas pritarė UAB „Srava“ parengtam naujam restruktūrizavimo planui ir nemokumo administratoriaus kandidatūrai. 2020 m. gegužės 8 d. UAB „Srava“ kreditorių susirinkimas pritarė parengtam restruktūrizavimo planui, nutarė kreiptis į teismą dėl restruktūrizavimo bylos iškėlimo kartu patvirtinant restruktūrizavimo planą, taip pat pritarė restruktūrizavimo administratoriaus kandidatūrai. UAB „Srava“ atitinka Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – JANĮ) 21 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus. Restruktūrizavimo plano projekte numatytos priemonės leis UAB „Srava“ įveikti finansinius sunkumus, išsaugoti įmonės gyvybingumą ir išvengti bankroto, tokiu būdu apsaugant kreditorių interesus.

5. Trečiasis asmuo, nepareiškiantis savarankiškų reikalavimų, AB SEB bankas neprieštarauja UAB „Srava“ restruktūrizavimo bylos iškėlimui bei kreditorių ir akcininkų patvirtinto restruktūrizavimo plano patvirtinimui.

II. Pirmosios instancijos teismo nutarties esmė

6. Šiaulių apygardos teismas 2020 m. rugpjūčio 28 d. nutartimi atsisakė kelti UAB „Srava“ restruktūrizavimo bylą ir iškėlė bankroto bylą.

7. Teismas nustatė, kad UAB „Srava“ įregistruota Juridinių asmenų registre 1993 m. birželio 1 d., nuo 2020 m. birželio 11 d. bendrovės vadovu paskirtas R. G., bendrovės akcininkai yra V. D. (75 proc. akcijų) ir R. D. (25 proc. akcijų). Nurodytas pagrindinis veiklos pobūdis – chemijos produktų didmeninė prekyba, mažmeninė prekyba nespecializuotose parduotuvėse.

8. Teismas iš pareiškėjo pateikto 2020 m. kovo 31 d. balanso duomenų nustatė, kad įmonės turto vertė yra 5 343 544 Eur: ilgalaikis turtas – 1 005 459 Eur, trumpalaikis turtas – 4 338 085 Eur. Prie trumpalaikio turto priskirtos per vienerius metus gautinos lėšos: debitorinės skolos –

26 613,67 Eur, iš draudimo bendrovės planuojama gauti 4 091 673,32 Eur suma, pagal teismo sprendimą planuojama gauti 212 743,28 Eur suma, iš viso 4 332 567 Eur. Teismas pažymėjo, kad teismų praktikoje preziumuojama, jog įmonė faktiškai nedisponuoja iš debitorių gautinomis sumomis, todėl debitorių skolos turėtų būti vertinamos ne tik dydžio, bet ir galimybių jas realiai išsiieškoti ir gražinti įmonei aspektais (Lietuvos apeliacinio teismo 2017 m. rugpjūčio 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-1418-236/2017, kt.).

9. Nustatyta, kad įmonė turi 124 kreditorius, kurių finansiniai reikalavimai sudaro 2 732 775 Eur.

10. Įvertinęs nurodytus duomenis teismas konstatavo, kad įmonės turimo materialaus turto vertė (1 005 459 Eur) apytiksliai dvigubai mažesnė nei įsipareigojimų vertė.

11. Teismas iš 2020 m. kovo 31 d. pelno nuostolių ataskaitos nustatė, kad įmonė per 2019 m. turėjo 162 786 Eur nuostolių, laikotarpiu nuo 2020 m. sausio 1 d. iki 2020 m kovo 31 d. turėjo 9 396 Eur nuostolių.

12. Teismas nustatė, kad įmonėje yra tik vienas darbuotojas. Pareiškėjo teigimu, įmonės veikla nėra nutrūkusi. Įvertinęs pateiktus duomenis apie sudarytą sutartį dėl rinkos priežiūros paslaugų su Latvijos bendrove SIA Rīgas laku un krāsu rūpnīca; sutartį su UAB „Rixs“ dėl negyvenamųjų patalpų (duomenys neskelbtini), nuomos, teismas sprendė, kad jie nepagrindžia faktinės situacijos bei realių šiuo metu vykdomos veiklos apimčių, pateikti duomenys tik patvirtina ketinimus bei norus, tačiau nevertintini kaip būsimos veiklos ir pajamų įrodymai.

13. Teismas nurodė, kad Šiaulių apygardos teismas 2019 m. lapkričio 21 d. nutartimi nutraukė UAB „Srava“ restruktūrizavimo bylą Lietuvos Respublikos įmonių restruktūrizavimo įstatymo (toliau – ĮRĮ) 28 straipsnio 1 dalies 5 punkto pagrindu, nes įmonė restruktūrizavimo plano neįvykdė, įstatyme nustatytais terminais restruktūrizavimo plano įgyvendinimo akto administratoriui nepateikė.

14. Teismas pabrėžė, kad siekiant iškelti restruktūrizavimo bylą antrą kartą, turėtų būti iš esmės pagerėjusi atsakovės finansinė padėtis nuo restruktūrizavimo bylos nutraukimo. Tačiau bylos duomenys leido teismui daryti išvadą, kad atsakovės finansinė padėtis nepagerėjo, finansiniai sunkumai nėra laikino pobūdžio; kreditorių reikalavimų mastas byloja, jog restruktūrizavimo perspektyvų atsakovė nebeturi, t. y., kad atsakovė toliau vykdydama veiklą sugebėtų padengti jau esamas skolas, nedidintų skolinių įsipareigojimų, mokėtų einamus mokesčius ir pan.

15. Teismas sprendė nesant duomenų, kad įmonė turimą turtą galėtų parduoti už nurodomą 380 000 – 360 000 Eur kainą, be to, tikėtina, kad norint greičiau parduoti turtą, jo kainą tektų mažinti ir pan. Vienintelė numatoma priemonė finansiniams sunkumams įveikti yra sėkminga teisminių ginčų civilinėse bylose dėl žalos atlyginimo Nr. 2-704-232/2019 (Nr. 2A-556-xx/2020) ir Nr. e2-246-640/2020 baigtis; tuomet atsakovė planuoja vykdyti įprastą veiklą, atsiskaityti su kreditoriais, atstatyti įmonės atsargas ir turtą. Jokių kitų realių priemonių atsiskaityti su kreditoriais nepateikta. Teismas sprendė, kad pakartotinio restruktūrizavimo siekiama nepateikiant įrodymų, sudarančių pagrindą išvadoms, kad šis procesas bus sėkmingas ir dar labiau nepažeis kreditorių interesų.

16. Teismo vertinimu, restruktūrizavimo plane turėjo būti nurodomi naujai priimti organizaciniai sprendimai, keičiantys situaciją iš esmės, įrodinėjamas esminis veiklos pertvarkymas ir nurodyta jau taikomų ar realiai planuojamų taikyti priemonių ženkliai įtaka

vykstantiems procesams, pateikti tokių priemonių efektyvumo paskaičiavimai. Tačiau pareiškėjas nenumatė jokių realių priemonių ir jų įgyvendinimo terminų arba nurodė deklaratyviai: naujas bendrovės finansavimas numatomas iš teisminių ginčų, akcininkai jokių investicijų neplanuoja. Deklaratyviai nurodoma apie veiklos tęsimą papildomai įdarbinant du vadybininkus, optimistiškai tikintis teigiamų veiklos rezultatų. Teismas sprendė, kad restruktūrizavimo tikslai nėra realūs ir nesudarys galimybių normalizuoti įmonės ūkinę komercinę veiklą bei įvykdyti skolinius įsipareigojimus. Ekonominės priemonės pernelyg abstrakčios bei visiškai neužtikrinančios kreditorių interesų apsaugos. Labiau tikėtina, kad bendrovė jau keletą metų yra nemoki, taigi nėra jokio pagrindo konstatuoti, jog juridinio asmens sunkumai yra laikino pobūdžio, ir įmonei pradėjus restruktūrizavimo procedūrą sunkumus lėmusios aplinkybės išnyks, jog įmonė yra pajėgi atkurti mokumą.

17. Teismas pabrėžė, kad juridinio asmens gyvybingumui nepakanka vien veiklos vykdymo, reikia, kad tokia veikla leistų įmonei vykdyti savo įsipareigojimus. Teismas sprendė, kad pareiškėjas pateiktais duomenimis neįrodė, jog nemoki UAB „Srava“ yra gyvybinga, taigi ji neatitinka restruktūrizavimo sąlygos, todėl restruktūrizavimo bylą atsisakyta kelti. Taip pat teismas nustatė pagrindą atsisakyti iškelti restruktūrizavimo bylą ir dėl to, kad restruktūrizavimo plane numatytos priemonės akivaizdžiai nepadės juridiniam asmeniui įveikti finansinių sunkumų ir išvengti bankroto.

18. Teismas, vadovaudamasis JANĮ 22 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktais, pareiškimo dėl restruktūrizavimo bylos iškėlimo netenkino ir pagal JANĮ 22 straipsnio 2 dalį iškėlė UAB „Srava“ bankroto bylą.

III. Atskirojo skundo argumentai

19. Pareiškėjas UAB „Srava“ direktorius R. G. atskirajame skunde prašo Šiaulių apygardos teismo 2020 m. rugpjūčio 28 d. nutartį panaikinti ir nemokumo (restruktūrizavimo) bylos iškėlimo klausimą perduoti pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo. Atskirasis skundas grindžiamas šiais argumentais:

19.1. Nuo 2020 m. sausio 1 d. įsigaliojusiais restruktūrizavimo proceso pakeitimais siekiama palengvinti bei pagreitinti restruktūrizavimo procesus, kad būtų išsaugotas gyvybingos įmonės veiklos tęstinumas.

19.2. Kadangi po UAB „Srava“ restruktūrizavimo bylos nutraukimo (2019 m. lapkričio 21 d.) praėjo mažiau kaip 5 m., restruktūrizavimo byla galėjo būti iškelta tik kartu patvirtinant restruktūrizavimo planą. Pareiškėjas įgyvendino JANĮ nustatytas sąlygas ir pateikė restruktūrizavimo plano projektą, kuriam pritarė bendrovės akcininkai ir kreditorių dauguma. Ši aplinkybė turėjo būti lemianti teismui sprendžiant restruktūrizavimo bylos iškėlimo klausimą, tačiau teismas ignoravo kreditorių daugumos valią.

19.3. Bendrovės hipotekos kreditoriaus ir kitos kreditorių grupės pritarimas restruktūrizavimo plano projektui ir restruktūrizavimo bylos iškėlimui negali visiškai nesaistyti teismo verdikto.

19.4. Teismo išvada, kad restruktūrizavimo plane numatytos priemonės akivaizdžiai nepadės juridiniam asmeniui įveikti finansinių sunkumų ir išvengti bankroto, iš esmės paneigė kreditorių valią ir interesus bei neatitinka kasacinio teismo praktikos.

19.5. Pasisakydamas dėl ekonominių (finansinių) restruktūrizavimo plano projekto perspektyvų ir pripažindamas jas nepakankamomis, teismas iš esmės atliko intervenciją į kreditorių kompetencijos ribas ir nesivadovavo teismų praktikoje pateiktais išaiškinimais, jog pagrindinis vaidmuo vertinant restruktūrizavimo plano ekonominį pagrįstumą ir naudingumą kreditoriams bei tikslingumą siekti išsaugoti laikinai nemokų subjektą kaip veikiančią rinkos dalyvį restruktūrizavimo plano tvirtinimo etape tenka įmonės kreditoriams (Lietuvos apeliacinio teismo 2010 m. rugsėjo 30 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-1264/2010).

19.6. UAB „Srava“ atitinka visas JANĮ 21 straipsnio 1 dalyje nurodytas sąlygas: bendrovė turi finansinių sunkumų ir šias aplinkybes pagrindė pridėtais finansiniais dokumentais; bendrovė yra gyvybinga, yra sudariusi paslaugų ir nuomos sutartis, bendrovėje dirba du darbuotojai; bendrovė nėra likviduojama dėl bankroto. Todėl teismas nepagrįstai atsisakė iškelti restruktūrizavimo bylą JANĮ 22 straipsnio 1 dalies pagrindu.

19.7. Teismas nenurodė, kad pateiktas UAB „Srava“ restruktūrizavimo plano projektas neatitinka JANĮ 104 straipsnio 2 dalyje nurodytų reikalavimų.

19.8. Kreditorių daugumos įsitikinimu įmonės verslo planas restruktūrizavimo laikotarpiui yra realus, kreditorių daromos nuolaidos – proporcingos, o restruktūrizavimo tikslai įgyvendinami.

19.9. Iškeldamas ne kreditorių valią ir interesus atitinkančią restruktūrizavimo bylą, o bankroto bylą, teismas nepagrįstai prioritetą suteikė likvidaciniam, o ne reabilitaciniam tikslui.

Teismas

k o n s t a t u o j a :

IV. Apeliacinės instancijos teismo nustatytos aplinkybės, teisiniai argumentai ir išvados

20. Apeliacijos objektą sudaro teismo nutarties, kuria netenkinus prašymo iškelti restruktūrizavimo bylą atsakovei iškelta bankroto byla, teisėtumo ir pagrįstumo patikrinimas. Šį klausimą apeliacinės instancijos teismas sprendžia vadovaudamasis atskirojo skundo faktiniu ir teisiniu pagrindais bei patikrina, ar nėra absoliučių nutarties negaliojimo pagrindų (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 320

, 338 straipsniai). Absoliučių skundžiamos nutarties negaliojimo pagrindų nagrinėjamoje byloje nenustatyta. Apeliacinės instancijos teismas sprendžia, kad byloje nėra pagrindo peržengti atskirojo skundo ribas.

21. Nagrinėjamu atveju pareiškėjas kreipėsi į teismą prašydamas iškelti bendrovės restruktūrizavimo bylą. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad įmonė negyvybinga ir restruktūrizavimo plano projekte numatytos priemonės akivaizdžiai nepadės įveikti finansinių sunkumų, išsaugoti gyvybingumo bei išvengti bankroto, todėl iškėlė bankroto bylą. Nesutikdamas su pirmosios instancijos teismo nutartimi apeliantas nurodo, jog tokiu būdu iš esmės paneigta restruktūrizavimui pritarusių kreditorių valia.

22. Pirmiausiai, apeliacinės instancijos teismas pažymi, kad JANĮ 22 straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog teismas priima nutartį atsisakyti iškelti restruktūrizavimo bylą ir iškelti bankroto bylą, jeigu padaro pagrįstą išvadą, kad juridinis asmuo yra nemokus ir yra bent viena iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų aplinkybių. Tokiu būdu įstatymų leidėjas nustatė, kad teismas,

nagrinėdamas pareiškimą dėl restruktūrizavimo bylos iškelimo ir nustatęs, kad įmonė yra nemoki bei esant bent vienai JANĮ 22 straipsnio 1 dalyje nustatytų aplinkybių, turi iškelti bankroto bylą nesant atskiro prašymo dėl bankroto bylos iškelimo. Tačiau toks teismo sprendimas iš esmės reiškia bylos nagrinėjimo ribų peržengimą, todėl toks sprendimas negali būti siurprizinis ir teismas privalo informuoti šalis apie ketinimą peržengti bylos nagrinėjimo ribas ir sudaryti šalims galimybę pasisakyti ir teikti įrodymus dėl bankroto bylos iškelimo sąlygų. Todėl teismas, sprenddamas tokį klausimą, turi užtikrinti proceso rungtyniškumo principą (CPK 12 straipsnis) bei teisę į teisingą teismą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. liepos 1 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-212-969/2020; Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. liepos 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-1142-407/2020). Nagrinėjamu atveju, Šiaulių apygardos teismas 2020 m. liepos 24 d. nutartyje, kuria pareiškėjo pareiškimas dėl UAB „Srava“ restruktūrizavimo bylos iškelimo priimtas ir paskirtas nagrinėti, nurodė JANĮ 22 straipsnio 2 dalies reglamentavimą, šią nutartį išsiuntė pareiškėjui bei kitiems suinteresuotiems asmenims. Taigi priimta pirmosios instancijos teismo nutartis nelaikytina siurprizine, be to šiuo aspektu jos nekvestionuoja ir apeliantas.

Dėl restruktūrizavimo bylos iškelimo sąlygų

23. JANĮ nustato restruktūrizavimo proceso sampratą, tikslus bei restruktūrizavimo bylos iškelimo sąlygas. Juridinio asmens restruktūrizavimas yra visuma JANĮ nustatytų procedūrų, kuriomis siekiama įveikti juridinio asmens finansinius sunkumus, išsaugoti jo gyvybingumą ir išvengti bankroto, gaunant kreditorių pagalbą finansiniams sunkumams įveikti, taikant ekonomines, technines, organizacines ir kitas priemones (JANĮ 2 straipsnio 10 dalis).

24. Bylos duomenimis Šiaulių apygardos teismas 2019 m. lapkričio 21 d. nutartimi nutraukė UAB „Srava“ restruktūrizavimo bylą. Nuo šios sprendimo įsiteisėjimo dienos praėjo mažiau kaip 5 metai, todėl juridiniam asmeniui restruktūrizavimo byla gali būti iškelta tik kartu patvirtinant restruktūrizavimo planą (JANĮ 24 straipsnio 3 dalis). Tai reiškia, kad restruktūrizavimo planas yra sudedamoji pareiškimo dėl restruktūrizavimo bylos iškelimo dalis. Pagal JANĮ 104 straipsnio 1 dalį už restruktūrizavimo plano parengimą atsako juridinio asmens vadovas; šio straipsnio 2 dalyje reglamentuoti reikalavimai restruktūrizavimo planui. Restruktūrizavimo plano projektui turi pritarti juridinio asmens dalyviai (JANĮ 106 straipsnio 1 dalis) ir restruktūrizavimo plano paveikiami kreditoriai grupėse (JANĮ 107 straipsnio 1 dalis).

25. Apeliantas teisis, kad jis tinkamai įgyvendino formalias JANĮ nustatytas kreipimosi dėl restruktūrizavimo bylos iškelimo sąlygas, pateikė restruktūrizavimo plano projektą, kuriam pritarė bendrovės akcininkai ir kreditorių dauguma, o teismas skundžiamoje nutartyje nenurodė, kad pateiktas UAB „Srava“ restruktūrizavimo plano projektas neatitinka JANĮ 104 straipsnio 2 dalyje nurodytų reikalavimų (JANĮ 22 straipsnio 1 dalies 2 punktą). Tačiau apeliacinės instancijos teismas nepritaria apeliantui, kad ši aplinkybė turėjo būti lemianti teismui sprendžiant restruktūrizavimo bylos iškelimo klausimą, o teismas ignoravo kreditorių daugumos valią.

26. Teismų praktikoje, aiškinant anksčiau galiojusio ĮRĮ normas, buvo laikomasi nuostatos, kad, sprendžiant, ar galima restruktūrizuoti finansinių sunkumų turinčią įmonę, svarbus vaidmuo tenka įmonės kreditoriams, kurių reikalavimai bus tenkinami restruktūrizavimo plano įgyvendinimo metu, laikantis restruktūrizavimo plane nustatytos tvarkos, iš pajamų, gautų tiek tęsiant įmonės veiklą, tiek pardavus įmonei veikloje nereikalingą turtą (žr., pvz., Lietuvos apeliacinio teismo 2017 m. vasario 9 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e2-484-330/2017). Reikšmingas kreditorių vaidmuo išliko ir pagal naująjį reglamentavimą, nes kaip minėta, JANĮ

107 straipsnis taip pat numato kreditorių pritarimo būtinumą restruktūrizavimo plano projektui. Tačiau apeliacinės instancijos teismas pažymi, kad restruktūrizavimo plano tvirtinimas yra teismo prerogatyva, įstatyme nurodyta, kad restruktūrizavimo planą tvirtina teismas (JANĮ 24 straipsnio 1 dalis ir 111 straipsnio 1 dalis). Be to, nagrinėjamu atveju, pagal JANĮ 24 straipsnio nuostatas, teismas turėjo spręsti ne tik dėl restruktūrizavimo plano tvirtinimo, bet ir dėl restruktūrizavimo bylos iškėlimo sąlygų egzistavimo.

27. Restruktūrizavimo byla keliami, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos: 1) juridinis asmuo turi finansinių sunkumų; 2) juridinis asmuo yra gyvybingas; 3) juridinis asmuo nėra likviduojamas dėl bankroto (JANĮ 21 straipsnio 1 dalis). Visos šios sąlygos restruktūrizavimo bylos iškėlimui turi egzistuoti ir bent vienos jų nesant, restruktūrizavimo byla negali būti keliami (JANĮ 22 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Taip pat restruktūrizavimo bylą atsisakoma kelti jeigu restruktūrizavimo plano projektas, jeigu jis turėjo būti pateiktas, neatitinka šio įstatymo 104 straipsnio 2 dalyje nurodytų reikalavimų (JANĮ 22 straipsnio 1 dalies 2 punktas); bei restruktūrizavimo plano projekte, jeigu jis turėjo būti pateiktas, numatytos priemonės akivaizdžiai nepadės juridiniam asmeniui įveikti finansinių sunkumų, išsaugoti gyvybingumo ir išvengti bankroto (JANĮ 22 straipsnio 1 dalies 3 punktas).

28. Skundžiamos nutarties turinys liudija, kad teismas UAB „Srava“ restruktūrizavimo bylą atsisakė kelti esant JANĮ 22 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktuose nurodytoms aplinkybėms.

29. Byloje nėra ginčo, kad UAB „Srava“ turi finansinių sunkumų bei nėra likviduojama dėl bankroto (JANĮ 21 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktai), tačiau pirmosios instancijos teismas, įvertinęs pateiktų įrodymų visetą sprendė, kad pareiškėjas pateiktais duomenimis neįrodė, jog nemoki UAB „Srava“ yra gyvybinga, taigi ji neatitinka restruktūrizavimo sąlygos; be to, restruktūrizavimo plane numatytos priemonės nepadės išsaugoti gyvybingumo bei įveikti finansinių sunkumų. Apelianto teigimu, bendrovė yra gyvybinga, yra sudariusi paslaugų ir nuomos sutartis, bendrovėje dirba du darbuotojai; kreditorių pritarimas restruktūrizavimo planui reiškia, kad jis yra realus, kreditorių daromos nuolaidos – proporcingos, o restruktūrizavimo tikslai įgyvendinami. Apeliacinio teismo vertinimu, apelianto teiginiai dėl įmonės gyvybingumo stokoja pagrindimo, o vien kreditorių pritarimas restruktūrizavimo planui savaime nelemia jame numatytų priemonių veiksmingumo juridiniam asmeniui įveikiant finansinius sunkumus ir išsaugant gyvybingumą.

30. Juridinio asmens gyvybingumas yra juridinio asmens būseną, kai juridinis asmuo vykdo ūkinę komercinę veiklą, leisiančią jam vykdyti savo prievolės ateityje (JANĮ 2 straipsnio 6 dalis).

31. JANĮ projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad teismas, sprenddamas klausimą dėl restruktūrizavimo bylos iškėlimo, turėtų būti įsitikinęs juridinio asmens gyvybingumu – taip būtų sudarytos prielaidos išvengti nesėkmingų restruktūrizavimo atvejų. Siūloma nustatyti, kad juridinio asmens gyvybingumas būtų suprantamas, kaip juridinio asmens būseną, kai juridinis asmuo vykdo ūkinę komercinę veiklą, leisiančią jam vykdyti prievolės ateityje. Atsižvelgiant į tai, kad finansinių sunkumų sąvoka apima ir nemokumą, restruktūrizavimo byla galėtų būti keliami ir nemokiam juridiniam asmeniui, jei galima pagrįsti jo gyvybingumą. Gyvybingumą turėtų pagrįsti reikalavimas prie pareiškimo teismui iškelti restruktūrizavimo bylą pridėti restruktūrizavimo plano projektą (kai kreipiasi juridinis asmuo), kuris vėliau, kreditoriams pritarus, būtų teikiamas tvirtinti teismui. Teismas turėtų priimti nutartį atsisakyti iškelti restruktūrizavimo bylą ir iškelti bankroto bylą, jeigu padaro pagrįstą išvadą, kad juridinis asmuo yra nemokus ir yra bent viena įstatyme nustatytų aplinkybių (restruktūrizavimo plano

priemonės nepadės išvengti bankroto, restruktūrizavimas negalimas dėl sąlygų neatitikimo, nebuvo įgyvendinti tam tikri procedūriniai reikalavimai ir pan.). Šiomis nuostatomis siekiama spręsti problemą dėl pavėluoto bankroto proceso inicijavimo ir mažinti nuostolius kreditoriams (2018 m. spalio 23 d. Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo projekto aiškinamasis raštas Nr. XIIIIP-2777) (Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. birželio 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-1033-407/2020; 2020 m. liepos 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-1142-407/2020; 2020 m. rugpjūčio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-1282-881/2020).

32. Taigi, JANĮ juridinio asmens gyvybingumą sieja su įmonės ūkinės komercinės veiklos, leisiančios jam vykdyti savo prievolės ateityje, vykdymu. Tačiau, nei įstatymas, nei jo parengiamieji dokumentai nedetalizuoja, pagal kokius kriterijus turi būti vertinamas juridinio asmens gyvybingumas ir sprendžiama dėl gebėjimo vykdyti savo prievolės ateityje.

33. Lietuvos apeliacinis teismas 2020 m. liepos 7 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. 2-1142-407/2020, yra nurodęs, kad gyvybingumo samprata turi būti aiškinama, visų pirma, pagal restruktūrizavimo proceso tikslus. JANĮ tikslas yra sudaryti sąlygas veiksmingam juridinių asmenų nemokumo procesui, užtikrinant kreditorių ir juridinių asmenų interesų pusiausvyrą (JANĮ 1 straipsnio 1 dalis). Atitinkamai, restruktūrizavimo proceso veiksmingumas priklauso nuo juridinio asmens gyvybingumo. Todėl teismas, taikydamas gyvybingumo sąlygą, turi įvertinti, ar juridinio asmens restruktūrizavimo procesas galės būti veiksmingas, užtikrins skolininko ir kreditorių interesų pusiausvyrą. Kitaip tariant, gyvybingumo sąlygos vertinimas yra susijęs su reikšmingų faktinių aplinkybių visumos vertinimu: kokios priežastys lėmė įmonė nemokumo problemas, kokią ūkinę komercinę veiklą vykdo juridinis asmuo ir kokios yra šios veiklos perspektyvos, numatomos gauti pajamos (pelnas), ar jos leis ateityje įvykdyti skolinius įsipareigojimus kreditoriams, kiek darbuotojų dirba įmonėje (darbuotojų skaičiaus kaita) ir pan. Jei įmonė ūkinės komercinės veiklos nevykdo ar numatoma vykdyti ūkinės komercinė veikla akivaizdžiai neleis juridiniams asmeniui ateityje įvykdyti skolinius įsipareigojimus, tai kelia abejonių dėl įmonės gyvybingumo. Taip pat vertinant gyvybingumą, reikia atsižvelgti ir į esminių įmonės prievolių įsipareigojimų vykdymą. Juridinių asmenų restruktūrizavimo procesas negali paneigti juridinio asmens prievolių privalomumo.

34. Sistemiškai vertinant JANĮ restruktūrizavimo proceso nuostatas, matyti, kad įstatymų leidėjas siekė užtikrinti, kad restruktūrizuojama įmonė tinkamai, laiku vykdys mokesčines prievolės. Teismas netvirtina restruktūrizavimo plano, jeigu nuo teismo nutarties iškelti restruktūrizavimo bylą priėmimo dienos juridinis asmuo nemoka mokesčių (JANĮ 111 straipsnio 3 dalies 6 punktas), taip pat teismas nutraukia restruktūrizavimo bylą, jeigu juridinis asmuo nemoka visų ar dalies mokesčių (JANĮ 114 straipsnio 1 dalies 4 punktas). Šios įstatymo nuostatos reiškia, kad iš esmės juridinio asmens restruktūrizavimo procedūros negali būti vykdomas (ar jei jos pradėtos vykdyti – tęsiamos), jei juridinis asmuo nevykdo mokesčių prievolių (nemoka mokesčių). Todėl veiksmingas restruktūrizavimo procesas yra siejamas ir su tinkamu juridinio asmens mokesčių prievolių vykdymu (Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. liepos 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 2-1142-407/2020).

35. Skundžiamos nutarties turinys liudija, kad teismas išsamiai išnagrinėjo pareiškėjo pateiktus duomenis apie priežastis, lėmusias nemokumo problemas, esamą įmonės finansinę padėtį – jos turimą turtą bei įsipareigojimus, duomenis apie šiuo metu vykdomą veiklą, t. y., sudarytas dvi sutartis, jose numatytas gauti pajamas, taip pat pagrįstai įvertino restruktūrizavimo plane numatytas priemones finansiniams sunkumams įveikti – duomenis apie numatomą nekilnojamojo turto pardavimą, kaip priemonę atsiskaityti su hipotekiniu kreditoriumi; bei tai,

kad iš esmės vienintelė numatyta priemonė finansiniams sunkumams įveikti yra sėkminga teisminių ginčų civilinėse bylose dėl žalos atlyginimo Nr. 2-704-232/2019 (Nr. 2A-556-xx/2020) ir Nr. e2-246-640/2020 baigtis. Tačiau, kaip matyti, jokių papildomų priemonių ir veiksmų alternatyvos, jeigu teisminiai ginčai baigtųsi nepalankiai UAB „Srava“, iš esmės nėra numatyta. Šiame kontekste pažymėtina, kad draudimo išmokos priteisimo civilinėje byloje Nr. 2-704-232/2019 pirmosios instancijos teismo priimtas UAB „Srava“ nepalankus sprendimas Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. spalio 29 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. 2A-556-1120/2020 paliktas nepakeistas.

36. Pirmosios instancijos teismas teisingai nurodė, kad turint tiksłą išsaugoti UAB „Srava“ kaip veikiantį ūkio subjektą, restruktūrizavimo plane turėjo būti nurodomi organizaciniai sprendimai, įrodinėjamas esminis veiklos pertvarkymas ir nurodyta jau taikomų ar realiai planuojamų taikyti priemonių ženklī įtaka vykstantiems procesams, pateikti tokių priemonių efektyvumo paskaičiavimai. Tačiau pareiškėjas nenumatė jokių naujų realių priemonių, nes restruktūrizavimo plane nurodoma, jog bendrovė siekdama pagerinti įmonės veiklos rodiklius vykdė ir tebevykdė šias priemones: toliau tęsiami teisminiai ginčai dėl 2012 m. gaisrų metų patirtos žalos atlyginimo; siekiant išlaikyti bendrovės gyvybingumą, pasirašytos sutartys dėl tolesnės veiklos – atstovavimo ir turto nuomos; atsižvelgiant pasirašytas sutartis, ieškomi papildomi darbuotojai, galintys vykdyti veiklą ir pasiekti numatomus veiklos rodiklius; iki minimumo sumažinti einamieji veiklos kaštai; toliau ieškomi pirkėjai bendrovės turtui. Taigi darytina išvada, kad įmonė planuoja ir toliau vykdyti tą pačią veiklą, kuri norimų pokyčių neduoda ir nelemia prielaidų spręsti apie sėkmingą restruktūrizavimo perspektyvą įveikiant finansinius sunkumus ir išsaugant gyvybingumą. Pagrįstų duomenų, leidžiančių daryti priešingas išvadas apeliantas nepateikė ir su atskiruoju skundu, jame iš esmės akcentuodamas tik kreditorių valią pritariti įmonės restruktūrizavimui, tačiau, kaip jau minėta, vien kreditorių pritarimas nėra sąlyga lemianti restruktūrizavimo bylos iškėlimą.

37. Taigi nagrinėjamu atveju apeliantas nepaneigė pagrįstų ir teisingų pirmosios instancijos teismo išvadų, kad UAB „Srava“ nėra gyvybinga, be to, jos pateiktame restruktūrizavimo plane nustatytos priemonės akivaizdžiai nepadės įveikti finansinių sunkumų ir išvengti bankroto (JANĮ 22 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 111 straipsnio 3 dalies 4 punktas). Apelianto argumentai, kad esą iškeldamas ne kreditorių valią ir interesus atitinkančią restruktūrizavimo bylą, o bankroto bylą, teismas nepagrįstai prioritetą suteikė likvidaciniam, o ne reabilitaciniam tikslui, nėra teisiškai reikšmingi.

38. Nagrinėjamu atveju pirmosios instancijos teismas, konstatavęs UAB „Srava“ nemokumą ir atsisakęs iškelti restruktūrizavimo bylą, iškėlė jai bankroto bylą (JANĮ 22 straipsnio 2 dalis). Argumentų dėl bankroto bylos iškėlimo apeliantas neteikia, todėl šiuo aspektu apeliacinės instancijos teismas nepasisako.

Dėl procesinės bylos baigties

39. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, apeliacinės instancijos teismas sprendžia, kad pirmosios instancijos teismas iš esmės tinkamai aiškino ir taikė ginčui aktualias JANĮ nuostatas, priėmė teisėtą ir pagrįstą nutartį, kurią naikinti atskirajame skunde nurodytais argumentais nėra teisinio pagrindo, todėl Šiaulių apygardos teismo 2020 m. rugpjūčio 28 d. nutartis paliekama nepakeista (CPK 337 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 337 straipsnio 1 dalies 1 punktu,

n u t a r i a :

Šiaulių apygardos teismo 2020 m. rugpjūčio 28 d. nutartį palikti nepakeistą.

Teisėja Danutė Gasiūnienė